

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

[§. II. De electione per Compromissum.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

ctores vel contra electum, aut formam electionis à persona ad id deputata publica & solennis promulgatio fit hoc ferè modo. *Ego N. nomine meo, & eligentium, mihi que consentientium invocata Spiritus sancti gratia in Episcopum, Abbatem, & eligo N. & electum pronuncio, & coram vobis publico in nomine Patris. &c. Suar. IV. de Relig. l. 2. cap. 5. num. 24. Canis. l. 1. c. 11. Cucchus. l. 1. ss. p. 70. Tabiena. V. Electio. Barb. in c. Quia propter de elect.*

V. Prædicta electionis forma non est in iure præscripta nisi pro iis Prælati tantum, qui generalem & ordinariam iurisdictionem habent, quales sunt episcopi Prælati regulares, & ecclesiarum Collegiarum Præpositi, ab episcoporum iurisdictione exempti. Nam *Lateran Concilium in c. quia propter* pro ecclesiis viduatis tantum præscribit formam electionis. Non dicitur autem ecclesia viduata, nisi quæ pastorem suum velut sponsum amisit. Sponsus autem primo loco episcopus cæsetur, deinde Prælati episcopo minores. In aliis electionibus sufficit, quocumque modo consensus præstitutus maioris partis Capitularium, seu Collegiarum, & consuetudo attenditur. *Laym. QQ. Canonic. pag. 67. & l. 4. Tract. 2. c. 12. n. 6.*

VI. Dubium est, An scrutini forma etiam in postulatione Prælati adhibenda sit? Adhibendam in non solenni postulatione, cum Abbas, vel alius Religiosus ad episcopatum, aliamve Prælatiuram postuletur ex *c. quia propter de elect.* colligitur, quia æquiparatur vere electioni. Idem igitur in solenni faciendum erit à potiori. Non minus enim sic postulatus ad prælatiuram ius consequitur, quàm si solenniter

electus esset, ut cum *Abb. in citatum cap. quia propter Silv. V. Postulat. o & alii DD. notant Regim. l. 30. tr. 3. c. 14. Az. 11. l. 6. 17. Q. 3.* refert opinionem quorundam, omnes in postulando concordare debere aded, ut vel uno discrepante irrita sit postulatio: quæ nimirum gratiæ & favoris est. Verùm obtinuit hodie contraria opinio & majoris partis vota sufficiunt. *Goff. Off. Abb. Silv. V. Postulatio &c.*

§. II.

De electione per Compromissum.

I. **P**ER Compromissum facultas datur à Capitulo certis personis eligendi, quem prælatiura dignum iudicaverint. Parvi enim refert, teste Paulo I. C. An ipse ordo (*Decurionum*) elegerit, an is, cui ordo negotium dedit. Possunt autem Capitulares compromittere etiam in personas incertas, ita ut hi unum pluresve designent, per quos constituantur Compromissarii. Illud observatione dignum est, ne Compromissum fiat, unum solùm de Capitulo impedire posse. *c. si compromissarius de el. in 6. Moscon. l. 1. par. 1. c. 2. Vallens. l. 1. tr. 6. §. 4. Laym. l. 4. Tr. 2. c. 12. n. 7. Anton. Cucchus. l. 1. inst. 11. 7.*

II. Compromissarii non nisi ex Clero sumendi sunt, quia à Laicis tractari ecclesiastica munia nequaquam convenit. Perinde fuerit autem, ex Capitularibus deligere Compromissarios, vel ex aliis, qui idonei censentur. Nec repugnat unum tantum constitui, v. g. episcopum, cui Capitulum ecclesiæ regularis, aut sæcularis subiectum est. Quo in casu episcopus eligit primò, deinde Capitulo proponet, postea,

Postea, si nihil obstat, electum confirma-
bit. *Glo. & Innoc. in c. cum inter 21. de ele.*
Ad praxim cōducit numero impari elige-
re Compromissarios, quamvis id nō sem-
per necessarium sit. *c. Contingit de arbitris*
Az. 11. l. 6. c. 14. Qu. 11. Tuschus concl. 505.
Laym. lo. cit. Silv. V. electio §. 11. n. 18.

III Compromissio fit vel absolutè, vel
limitatè. In absoluta eligendi potestas to-
ta in Compromissarios transfertur, ut quē-
cunq̄ue iudicaverint, dignum eligant. In
limitata verò ad certum genus hominum
restringitur. Nō admittitur hæc Comprom-
missi forma, ut electus censeatur, in quem
maior Compromissariorū numerus comparatione
aliarum partium consenserit.
v. g. Si ex septem Compromissariis duo
cōsentiant in Titium, alij verò in Sempronium,
nō potest formari Decretū electionis de Sempronio
quia electio per Cōpromissū nomine totius Capituli
facienda est. Vnde *Bonif. VIII. in c. sicut 21. de elect. in 6.*
in electione per Compromissum promul-
gationem fieri vult ab uno aliquo nomi-
ne communi, & collectivo. *Ego N nomine meo,*
& aliorum mihi consentientium eligo Sempronium &c.
Quod hic de electione, de postulatione quoque dictū sit.
Nā hæc quoque Compromissariis committi
potest. *V. Layman loco cit. Tabienam V. Electio §. 2. de forma Compromissi.*

IV. Nisi prohibitio obstat, ex suo nume-
ro Compromissarii aliquē eligere possunt.
Neque enim iure suo per Compromissum
privantur. Neque convenit ex officio suo
quempiā damnū pati: multò minùs eccle-
siæ commodis obesse debet. Idē *ex c. cum in iure 33. de ele.* liquet, ubi ex septē Com-
promissariis per tria vota electus suo ad-
dito pronunciat legitime in Decanū ele-

ctus, addita tamen clausula dummodò a-
liquid Canonicū non obstat. *V. Mosconiū*
Par. 1. c. 2. ubi Ioannis XXIII. exemplo con-
firmat qui seipsum elegit, cum Cardinales
in ipsum solum compromississent. Quod
facti, nō iuris est, ut ibid. Moscon. fatetur,
& latè probat Roder. To. 11. Q. 54. ar. 9. &
Silv. V. Electio §. 2 n. 19.

V. Si quis cōpromissarius à collegis suis
electus est, addere suffragiū suum potest,
& de se factam electionem cōfirmare seu
corroborare. Patet hoc ex *n. prac. & arg.*
l. Planè iunct. Glo. V. Potest ff. Quod cuiusq̄
univers. idem tradit Ioa. Andr. Imola. Cal-
derinus & ex recentioribus multi: quia sic
electus principaliter seipsum nō eligit, sed
aliis eligentibus consentit, illorū volunta-
tem approbans. Neq; de ambitu hic quæ-
rendum, cum ambitiosus minimè censeat-
ur, qui aliorum de se vero & benigno iu-
dicio subscribit. Hinc sequitur, si tres ele-
ctores essent, quorū unus Titium eligeret, is
suffragiū pro se suum addere posset, ita ut
per duo ista suffragia censeatur electus. Si
verò duo tantum forent, & unus alterum
eligeret, poterit simili modo consentire.
Deniq; si in unum tota potestas confere-
tur, ordinariè quidē seipsum eligere non
poterit, quia præsumitur cæco sui amore
corruptum iudiciū habere: non videtur
tamen rationi dissonum, sese aliis offerre,
& proponere acceptandum. Quo obten-
to causa quidem erit electionis suæ, se ta-
men ipse propriè loquendo non eligit.
Atque ita factum à Ioanne XXIII. credide-
rim, qui seipsū elegisse in Pontificem dicit-
tur. *Azor tamen 11. l. 4. c. 2. Q. 8. electionē*
Ioannis pro rata & firma habita putat, tū
quia licuit illi ex Compromissi forma, tum
quia postquā elegit seipsum, seu proposuit,

Cardinales confenserunt & acceptarunt
*Moscon l. 1. par. 1. c. 8. p. 183. Emman. Rodrig.
 To 11. Q. 55. art. 12. Silv. lo. cit. §. n. 23. Bar
 bosa in c. si Petrus. §. Q. 1. Armilla n. 31. Ze-
 rola par. 1. v. electio. §. Quarto.*

VI. Compromissum communi consen-
 su factum ordinatæ revocari non potest.
Primò si res integra non sit, cum videlicet
 substantialia in manu, iamque tractari
 coeptum de hoc vel illo eligendo: secus
 si præparatoria tantum facta, cuiusmodi
 est Missæ celebratio, & similia. *Secundò* si
 in gratiam Compromissariorum à Capi-
 tularibus eligendi potestas illis data sit.
 Tunc enim instar gratuiti muneris, vel do-
 nationis est, quæ revocari non solet, nisi
 gravi urgente necessitate. Cæterum per se
 expirat 1. tempore quod præfixum erat, si-
 nico 2. absoluta electione, quamvis irrita.
 3. si aliqua conditio servata non sit, vel si
 in ecclesiæ utilitatem concessa potestas
 sit, & res integra, ab iis, qui dederunt, re-
 vocari potest: ita tamen, ut vel omnes de
 Capitulo, vel certè maior pars in id con-
 fenserit, ne si paucorum arbitrio fiat, quod
 semel placuit, displicere, temerè videatur.
*Silv. V. Compromissum. n. 24. & seq. Laym.
 Q. Canon. pag. 81.*

VII. Dubium est, si duo ex tribus in-
 dignum eligant, & propterea amittant jus
 eligendi, in unum reliquum tota potestas
 recidat, vel potius ad Capitulum devo-
 luatur? Affirmant aliqui cum *Abb. in c. si
 Compromissarius. de elect. in 6.* ad unum
 devolui, qui innocens, est, sed absque fun-
 damento. Melius igitur alii in Capitulum
 reducant. Non enim præsumi potest cum
 plures designarint, unius arbitrio rem to-
 tam subicere voluisse. Novo igitur consi-
 lio alios Compromissarios creabunt, cum

instructione, & mandato electionem cõ-
 lebrandi. Sine novâ commissione enim,
 qui semel errarunt in electione, ad aliam
 progredi nequeunt *c. Causam. V. Recipi de
 el. Silv. V. electio §. 2. n. 24. Anton. Cucchus
 l. 1. instit. et. 7.*

VIII. Quando potestas eligendi data
 cum conditione est, ut in consilium certas
 personas adhibeant Compromissarii, ob-
 servabunt 1. ut matrem admoneant consi-
 liarios, & tempus respondendi cõcedant.
 2. ut non existiment sibi necessariò sequen-
 dum esse consilium, quia fieri potest, ut in
 se bonum, hinc & nunc tamen ecclesiæ cõ-
 modum non sit. Excipe, nisi Consultor in of-
 ficio, vel administratione sit. 3. si mandatũ
 sit, ut aliquorum consilium audiant, v. g.
 trium Abbatum, consilium in uno aliquo-
 trium illorum executioni mandari potest,
 isque eligatur, quamvis repugnet: quem-
 admodum si mulieri prohibitum sit a-
 lienare quid absque consilio duorum cõ-
 sanguineorum, uni ex illis vendere potest,
 non minus, atque aliis non consanguineis.

De electione per viam Spiritus Sancti.

I. **H**uius electionis formam hisce tem-
 poribus raram, & vix cognitam
Mosconius l. 1. de maiest. eccles. par. 1. c. 8. ita
 describit. Cum electores intrant omnes si-
 mul in locum, ubi electio facienda, seque
 recipiunt ad tractandũ de electione, prius
 invocato subsidio Spiritus Sancti statim
 unanimiter absque alio tractatu præcedẽ-
 te omnes repente in unam personam con-
 sentiunt, ita ut quasi divina revelatione
 absque alio hominis ministerio illum eli-
 gerent, ut legitur de Fabiana Papo, Nico-
 lao episcopo, & similibus. Unde dicitur, si
 unus tantum contradiceret, talis electio

non teneret in simili formâ, præsumendo videlicet, non diffensionis, sed unionis Spiritum esse, qui ad certum hominẽ eligendum impellit. *Paratit. Vallensis l. 1. tit. 6. § 4. Anton. Cucchus pag. 65. Silv. V. electio n. 28. Armillan. 36.*

II. Quod à Mosconio hic, & in c. quia propter de elect. dicitur quasi divina revelatione nõ eodem ab omnibus sensu accipitur. Aliqui enim nõ diminutionis, sed veritatis notam esse, ut in c. Parochianis de decimis & c. 1. Ioan. quasi unigeniti à patre: alij cum Ostiensi duas electionis formas indicari putant: quarum una verè per inspirationem fiat, qualis erat Nicolai, Ambrosij, Severini, & quorundam aliorum; altera non per veram inspirationem, sed instar veræ, ut quando non constat à Deo procedere, sed præsumitur, eò quòd nullo præcedente tractatu electores in unũ aliquem cõsentiunt, ita ut repente unus post alium sine intervallo eundem eligat. *Abb. in c. Quia propter. de elect. Oldr. conf. 155. annot. Lanceloti l. 1. tit. 6. Ioan. Andr. in c. quia propter. de elect. nu. 40. Biaxius in Director. elect. par. 3. c. 16. & alij ap. Barbosa in c. cit. quia propter n. 31.*

III. Dubiũ est quale peccatũ sit, eligere dignũ, vel minũs dignũ excluso digniore, ad beneficium vel prælaturam ecclesiasticam. Breviter, quia à Theologis discussi accuratius solet in *Tr. de iustitia & iure.*

R. 1. Qui indignum scienter eligit, mortaliter peccat, & tenetur ad restitutionem omnium damnorum, quæ inde consequuntur. Est communis & per se nota. Nã gravi malo temp. vel ecclesiã afficit, ad quod uti cavendũ antequã fieret lege charitatis, & iustitiæ tenebatur; ita postquã illatum est, ad reparandũ obligatur. Porro dignitas ge-

neratim loquendo cõsistit in eo ut sit aptus & sufficiens ea præstare, quæ officium ad quòd eligitur, requirit. *Card. Lugo disp. 35. Sect. 1. Sanchez l. 2. Consil. 6. 1. D. 45. Silv. n. 18. Armillan. 21.*

R. 2. Qui dignum eligit, excluso digniore per se loquẽdo etiam lethali peccato se obstringit. Ita multi Theologi, Summistæ & Canonistæ apud *Azor l. 1. l. 6. c. 15. Sanch. l. 1. consil. c. 2. Lessium c. 34. dub. 14. Arragonum Q. 63. art. 2. Comitol. l. 1. q. 77.* Omissis antiquioribus *Con. Trid. Sess. 24. c. 1.* peccate mortaliter Antistites dicit, nisi quos digniores & magis ecclesiæ utiles iudicaverint, præficiẽdos curaverint. Item *c. 18.* præcipit eligi, qui cæteris magis idoneus censetur ad curã animarum. Vnde tamen aliqui occasionem sumunt restringẽdi ad beneficia curata, & Prælaturas majores, cuiusmodi est episcopatus. *Alexander Par. 2. Q. 119. art. 3. Card. Lugo disp. 35. Sect. 1. Comuolus autẽ l. cit.* hanc opinionẽ hoc tempore post Constitutionem *Pii V. in conferendis. An. 1566.* editã non solum verissimam, sed solã esse defendendã, quãdo nimirũ de beneficiis curatis, & per concursum conferendis agitur. *V. Barb. latè de offic. & potest. Parochi pag. 29.*

Dixi, Multos Theologos, Summistas & Canonistas ita sentire, quia aliqui mitiorẽ sententiam tenent, non peccare videlicet, qui minus idoneũ eligunt ad beneficiũ aut Prælaturã, quia pũtãt sibi favere *Cõc. Trid. Sess. 7. c. 3.* ubi nihil aliud requirit, nisi ut beneficia ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia personis dignis, & habilibus cõferantur. *c. Constitutis V. Magis utilem. de appell. c. Licet. V. Qui præstantior 8 Q. 1. c. Quoniã V. Qui maioribus de iure patron. & c. 2. de officio Pastoris.*

V. Sanctior. quibus omnibus in locis *Glo-*
sa docet satisfacere, qui dignum eligit. Est
autem, *inquit*, bonus eo ipso quod malus
non est. Certè onus grave & insupporta-
bile videtur; in omni electione digniores
secernere, & præferre: adeoque nemini
imponendum, nisi lege aliqua vel manife-
sta ratione evincatur. Quam ob causam
plerique episcopi, teste *Arragono Q. 63.*
art. 2. à contraria sententia in praxi rece-
dunt, quos omnes quis arguat de peccato?
Certè *Bannez Q. 63. a. 2.* excusat patro-
nos, qui dignos tantum præsentant, eò
quòd opinionem probabilem sequantur.

R. 3. In quinque casibus licet eligere
dignum, digniore excluso. *Primus* est, si
patronus præsentet. *Secundus*, si benefi-
cium ex institutione suà alicui de familià
conferendum sit. *Tertius*, si digniores pro
beneficiis curatis necessarii sint. *Quartus*, si
plurium suffragia inclinent in indignissi-
mum, nihilque profuturum censeatur
meum suffragium, expedit ad impedi-
dam electionem indigni, minus dignum
eligere. *Quintus*, qui in favorem alterius
resignat beneficium, non tenetur inquire-
re, quinam digniores sint, sed cuicumque
voluerit, modo dignus sit, conferre potest.
Covarr. in reg. peccatum par. 2. §. 7. Caiet.
V. Beneficium Navar. c. 17. n. 72. Arrag. Q.
63 art. 2. Bannez ibid. Sanchez. l. 1. Con-
sil. D. 45. Fm. Sa. n. 9. Salon. q. 63. a. 2. Tan-
nerus disp. 4. Q. 8. Dub. 2. n. 17. Diana
p. 2. tr. 15. resol. 38. Par. 4. tr. 4. Re-
sol. 210. tr. 15. Resol. 40.

§. III.

De Postulatione.

I. **P**ostulatio generatim loquendo est
gratiæ petitio secundum *Gofr.* cum
aliqua vehementia seu maiore affectu. A-
pud *Iuris Consultos* dupliciter accipitur.
1. pro Vocatione, seu advocacy, per
quam desiderium suum unusquisque; apud
eum qui juri præest, exponit, vel alterius de-
siderio contradicit. *Sciendum §. 1. l. Pau-*
lus 1. & ibi Bart. ff. de legib. item c. 1. de po-
stulando 2. est unus ex modis providendi
ecclesiæ vacanti, & definitur, alicuius per-
sonæ, quæ eligi non prohibetur, nõ prop-
ter vitium, sed propter defectum, qui ta-
men non omnino inhabilem reddit, ad
providendum ecclesiæ concors, & certa
Capituli petitio. *Summa Confess. Pisana.*
Archiep. Silvest. V. Postulatio Pralatorum
n. 1. Quod dicitur Concors in duabus Ca-
pituli partibus salvatur. Certitudinem par-
it unius tantum petitio, excluso quolibet
alio. Vallens de benef. l. 1. tit. 3. n. 6.

II. Non omnis unius generis est Postu-
latio, sed duplicè facit *Panorm. in c. Quia*
propter. de elect. alia solennis est, alia non
solennis, aut simplex. Per hanc postulato-
nõ acquiritur ius prælaturæ, ad quam vo-
catur, sed tollitur inhabilitas, propter quã
eligi non poterat, puta, si filius familias à
patre suo, in cuius potestate est, vel regu-
laris professus ab Abbate, vel prælate de-
poticitur, isque consentiat, cum absque ta-
li consensu regulari nulla dignitas confe-
ratur. Solennis dicitur, per quam, quia ni-
hil impedimenti est, prædictum ius acqui-
ritur non secus ac per electionem. Porri-
gitur